

C/2024/1566

5.3.2024

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Tööstuspoliitika kui vahend sõltuvuse vähendamiseks ja ELi keskkonnasäästlike toodete turu edendamiseks ressursi- ja energiamahukates tööstusharudes“

(omaalgatuslik arvamus)

(C/2024/1566)

Raportöör: **Matteo Carlo BORSANI**

Kaasraportöör: **Dirk JARRÉ**

Täiskogu otsus	25.1.2023
Õiguslik alus	kodukorra artikli 52 lõige 2 – omaalgatuslik arvamus
Vastutav seksioon	tööstuse muutuste nõuandekomisjon
Vastuvõtmine seksioonis	9.11.2023
Vastuvõtmine täiskogus	13.12.2023
Täiskogu istungjärk nr	583
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	165/0/2

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Liit seisab praegu silmitsi ülesandega vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja minna üle rohelisele majandusele. ELi tööstussektoril on selles üleminekus oluline roll, kuid praegu on tal kõrgete energiahindade tõttu rasked ajad. Euroopa Komisjon on välja töötanud rohelise kokkuleppe tööstuspoliitika, milles keskendutakse õigusnormide lihtsustamisele, rahastamisele kättesaadavusele, oskuste parandamisele ja vastupidavatele tarneahelatele.

1.2. Ühiskonna ja Euroopa majanduse CO₂ heite vähendamine võib luua ressursi- ja energiamahukate tööstusharude ning keskkonna jaoks positiivse mõjuringi, suurendades nõudlust ressursi- ja energiamahukatest tööstusharudest pärit heitevabade toodete järele. Ideaaljuhul soodustaks see keskkonnahoidlikumat üleminekut, kui ressursi- ja energiamahukad tööstusharud, muud sektorid ja kodumajapidamised liiguvad taastuvenergia poole, siis kui see on saadaval piisavas koguses ning mõistliku ja prognoositava hinnaga. Seepärast tuleb võimalikult kiiresti luua uus energiahindade õigusraamistik, mis tugineb madalatele taastuvenergia hindadele ja väldib gaasihindade tähelepanelikku jälgimist.

1.3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee rõhutab, et ressursi- ja energiamahukad tööstusharud tuleb nõuetekohaselt kaasata sellesse poliitikakujundamise ja ELi kliimaneutraalsuse eesmärkide taotlemisse kõigil tasanditel. Komitee soovib välja töötada sektoripõhised poliitikameetmed, võttes arvesse eri ressursi- ja energiamahukate tööstusharude konkreetseid takistusi ja vajadusi. Aidata võib ka see, kui suurendada tööstus-, kaubandus- ja kliimapolitiitika koordineerimist ja sidusust Euroopa Komisjoni tasandil.

1.4. Vältida tuleb õigusnormide dubleerimist ja ülereguleerimist. Uute ja läbivaadatud ELi õigusaktide suhtes tuleb kohaldada ranget konkurentsivõime kontrolli, et luua regulatiivset hingamisruumi ning meelitada ligi ja säilitada investeeringuid omamaise tööstusvõimsuse keskkonnahoidlikumaks muutmiseks.

1.5. Komitee märgib, et EL on olnud varmas seadma Euroopa rohelisele kokkuleppele suuri eesmärke, kuid on olnud visa ajakohastama raamtingimusi, mis võimaldaksid kiiret üleminekut. Praegust korraldust arvesse võttes kehtib sama ka rohelise kokkuleppe tööstuspoliitika ja nullnetotööstuse määruse⁽¹⁾ kohta, kuigi mõningaid küsimusi on küll parandatud, näiteks on kiirendatud lubade andmist.

⁽¹⁾ COM(2023) 161 final.

1.6. Sellega seoses rõhutab komitee, et väga oluline on ka tagada rohepöörde rahastamine ja selle investeeringute toetamine. Turu loomise poliitikavahendid ja tarbijapoliitika võivad samuti stimuleerida üleminekut keskkonnasäästlikele toodetele ja tehnoloogiatele.

1.7. Komitee rõhutab, et tõhusa tööstuspoliitika jaoks on vajalikud nii nõudluse kui ka pakkumise poole meetmed. Nõudluse poole meetmed võivad hõlmata toodetes Euroopa sisendi kasutamise soodustamist, kestlike riigihangete korraldamist ja keskkonnasäästlike toodete turu loomist. Pakkumise poole meetmed võivad hõlmata õigusraamistiku loomist puhast tehnoloogiat kasutavate tootismudelite toetamiseks, vähese CO₂ heitega energia tootmise ja tarbimise hõlbustamist ning vesinikutaristu arendamise toetamist. ELi tööstuse, eelkõige ressursi- ja energiamahukate tööstusharude ülemaailmse konkurentsivõime jaoks on oluline ka selliste pikaajaliste mehhanismide kasutuselevõtt, millega hõlbustatakse vähese CO₂ heitega elektri ja energia tootmist, kättesaadavust ja tarbimist ülemaailmselt konkurentsivõimeliste hindadega.

1.8. Komitee rõhutab, et ELi suuri kliimaeesmärke ei saavutata ilma ülemaailmsete võrdsete võimalusteta, mille tagavad hästi läbimõeldud kaubanduspoliitika ja tugevad kaubanduse kaitsemeetmed. Tegelikult peab EL võtma meetmeid kolmandate riikide ebaausa konkurentsi vastu, tugevdades kaubandussuhteid ressursirikaste partneritega, kes järgivad õiglase kaubanduse põhimõtteid. Turujärelevalvet tuleb tugevdada, et tagada imporditud kaupade vastavus nõuetele ning nende tootmise kooskõla ELi standardite ja õigusnormidega, sealhulgas seoses ringlussevõetud materjali kasutamiseiga nendes kaupades.

1.9. EL peaks püüdma saavutada oma kliimaeesmärgid, edendades samal ajal majanduskasvu ja töökohtade loomist. Kõigis liikmesriikides tuleks rakendada töötajate täiendus- ja ümberõppe meetmeid. Selle raamistiku algatused, investeeringud ja poliitika peaksid hõlmama ka sihipäraseid meetmeid väikese sissetulekuga kogukondadele, madala kvalifikatsiooniga töötajatele ja rühmadele, kes on rohepöörde käigus muutunud kaitsetuks.

1.10. Komitee soovib liikmesriikidel arendada riigi tasandil vajalikku institutsioonilist ja haldussuutlikkust, et tulla toime rohelise kokkuleppe tööstuspoliitika ja netonullheitele ülemineku juhtimisega ning roheliste turgude loomisega.

1.11. Samal ajal kutsub komitee komisjoni ja liikmesriike üles looma strateegilist tööstuspoliitikat, et tugevdada valdkondlikku tööstuspoliitikat ja teha vajalikke muudatusi ELi juhtimissüsteemis, ning pidama avatud arutelu ja tõhusaid mõttevahetusi kodanikuühiskonnas nendes küsimustes. Need arutelud peaksid olema sisukad, paindlikud ja andma tulemusi lähitulevikus.

1.12. Igasugune püüe kehtestada strateegiline ja valdkondlik tööstuspoliitika ebaõnnestub ilma strateegilise teabeta teaduse, tehnoloogia ja valdkondade arengu kohta. Komitee julgustab Euroopa Komisjoni uurima uusi viise ja vahendeid, mille abil koguda ja analüüsida olulisi andmeid strateegilise tööstuspoliitika väljatöötamiseks tulevikus. Komisjon peaks kehtestama ka ressursi- ja energiamahukate tööstusharude CO₂ heite vähendamise poliitika korrapärase hindamise, et mõõta mõju ELi konkurentsivõimele ja majanduslikule vastupanuvõimele. Need peaksid toimuma ELi tasandil ja kaasama sotsiaalpartnereid.

2. Sissejuhatus ja taust

2.1. 2019. aastal tekitas ELi tööstustootmine umbes 3,1 gigatonni CO₂, mis moodustab vähem kui 9 % sama aasta ülemaailmsest CO₂ heitest. Tarbimine ELis tekitas aga 3,4 gigatonni CO₂ heidet, mis moodustab 10 % ülemaailmsest CO₂ heitest. Suurem osa tarbimise CO₂ heitest, mis tuleneb ELis tarbimiseks imporditud kaupade tootmisest, tekib praegu kolmandates riikides, eelkõige Hiinas (27 %), Venemaal (12 %) ja Ameerika Ühendriikides (8 %) (2019. aasta andmed)⁽²⁾.

2.2. Energiamahuka tööstuse ökosüsteem hõlmab paljusid sektoreid, nagu keemia-, terase-, paberi-, plasti-, kaevandus-, rafineerimise-, tsemendi-, puidu-, kummi-, värviliste metallide, klaasi-, keraamika- ja keemiliste kiudude sektorid. Neid sektoreid iseloomustab suur energia- ja CO₂-mahukus ning nad on paljude väärtusahelate lähtepunktid, pakkudes toorainet, töödeldud materjale ja vahematerjale. Energiamahukate tööstusharude ökosüsteem annab Euroopas tööd 7,8 miljonile inimesele ja 549 miljardit eurot lisandväärtust (4,55 % ELi kogu lisandväärtusest). 2019. aastal tekitas see 22 % ELi kasvuhooonegaaside koguheitest.

⁽²⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220524-1>

2.3. Samal ajal kui tööstuspoliitikaga tõhustatakse meetmeid, millega vähendatakse majandustegevuse mõju biosfäärile, sunnib energiakriis ELi riike sõltuma teistest riikidest, mille energiakulud on väiksemad ja mille CO₂ jalajälg on suurem. See avab laiemalt ukse väiksemate energiakuludega piirkondadest pärit konkurentidele. Tulemuseks on odava impordi kasv (sageli palju suurema CO₂ jalajäljega) ja üleilmse turuosa vähenemine. See võib kahjustada Euroopa rohelist kokkulepet ja näitab tungivat vajadust tugeva ELi tööstuspoliitika järele, mis tagaks majandusliku vastupanuvõime ja avatud strateegilise autonoomia.

2.4. Eelöeldut arvesse võttes võib praegust ajastut pidada Euroopa tööstuspoliitika taassünniks. Euroopa Komisjoni hiljuti avaldatud ELi roheline kokkulepe tööstuspoliitikas keskendutakse järgmisele:

- prognoositav ja lihtsustatud regulatiivne keskkond;
- kiirem juurdepääs rahastusele;
- oskuste parandamine;
- avatud kaubandus vastupidavate tarneahelate jaoks.

2.5. Lisaks on nullnetotööstuse määrase eesmärk käivitada ulatuslikud investeeringud nullnetotööstuse väärtusahelates, sealhulgas energiamahukates tööstusharudes.

2.6. Viimastel aastatel on EL suurendanud oma kliimaeesmärke, et vähendada majandustegevuse mõju biosfäärile. Selle tulemusel on märkimisväärselt kasvanud lähiaastatel järgitavate uute õigusaktide arv.

2.7. ELi tasandil tuleks ühetaoliselt rakendada tõhusaid töötajate täiendus- ja ümberõppe meetmeid, nagu ka abipoliitikat (sealhulgas rahaline toetus ja teenused ressursi- ja energiamahukate tööstusharude asjaomastele töötajatele). Vaja on ka sihipäraseid tööhõivealgatusi tööstuse ümberkujundamisest enim mõjutatud piirkondade jaoks, nagu väikese sissetulekuga kogukonnad, vähese kvalifikatsiooniga töötajad ja rühmad, kes on rohepöörde käigus muutunud kaitsetuks.

3. Ressursi- ja energiamahukate tööstusharude ülemineku juhtimine ning ELi keskkonnahoidlike turgude loomine

Ressursi- ja energiamahukate tööstusharude CO₂ heite vähendamine: poliitikakujunduses kõigile kasulik

3.1. Ressursi- ja energiamahukates tööstusharudes CO₂ heite vähendamiseks tehtavatel jõupingutustel on otsustav mõju üldisele üleminekuprotsessile, eriti ettevõtjatele, mis tekitavad palju kasvuhoonegaase ja tarbivad palju toorainet. Sellest tulenevalt mõjutab ressursi- ja energiamahukatest tööstusharudest tuleneva CO₂ heite märkimisväärne vähenemine ülemineku tõhusust, mida mõõdetakse energiainvesteeringu tasuvuse^(?) ja hinnangulise kliimamõjuga, võttes arvesse taastuvatest allikatest toodetud energia kasutamist protsessis.

3.2. CO₂ heite vähendamise lahendused peaksid keskenduma konkreetsetele vajadustele ja takistustele, millega iga sektor oma protsessis kokku puutub. Seepärast võivad sektoripõhised poliitikameetmed olla parim valik.

3.3. Lisaks peaks komisjon tagama tööstus-, kaubandus- ja kliimapolitiika koordineerimise ja sidususe.

3.4. Seadusandlikud ja regulatiivsed protsessid kujutavad endast aga keerukat haldusraamistikku, mis teatavatel juhtudel muudab keskkonnahoidlikud investeeringud tööstuse jaoks vähem atraktiivseks. Regulatiivse hingamisruumi loomiseks ning keskkonnahoidlike investeeringute ligimeelitamiseks ja säilitamiseks tuleks uute ja läbivaadatud ELi õigusaktide suhtes kohaldada ranget konkurentsivõime kontrolli.

3.5. Sellega seoses peaks komisjon sisse viima ressursi- ja energiamahukate tööstusharude CO₂ heite vähendamise poliitika korrapärase hindamise, et mõõta mõju konkurentsivõimele ja majanduslikule vastupanuvõimele.

3.6. Stabiilsete ja prognoositavate turgude ja ettevõtluskeskkondade loomine on oluline ka selleks, et võimaldada ressursi- ja energiamahukatel tööstusharudel alustada oma CO₂ heite vähendamise protsessi ja aidata kaasa üleminekule.

^(?) Energiainvesteeringu tasuvus on energiaallika toodetud netoenergia kogus võrrelduna energia kogusega, mis on kasutatud selle saamiseks, transpordiks ja sellele kasutuskõlbliku kuju andmiseks, nt päikesepaneeli tootmiseks kasutatud energia kogus võrreldes selle paneeli kasutusaja jooksul toodetud energiaga.

3.7. Hiina strateegiline lähenemisviis ja USA inflatsiooni vähendamise seaduse tohutu edu nõuavad Euroopalt strateegilist ja veenvat reageerimist. Euroopat on peetud keskkonnahoidliku tegevuskava eestvedajaks alates Euroopa rohelse kokkuleppe väljatöötamisest 2019. aastal. Kuigi EL soovib, et teda peetaks rohepöörde eestvedajaks, on tema investeeringud selles valdkonnas palju väiksemad kui Hiina omad ja vähem paindlikud kui USA investeeringud. USA inflatsiooni vähendamise seadusega antavad tootmistoetused ja maksusoodustused meelitavad ELi ettevõtjaid viima oma keskkonnahoidliku tehnoloogia investeeringuid Euroopa asemel USAsse. Euroopa peab juhtimissüsteemi reformima, et suuta konkureerida USA ja Hiinaga.

3.8. Lisaks tuleks eri poliitikavaldkondade koordineerimist hinnata pidevalt, mitte ainult ühe pikaleveniva protsessi käigus.

3.9. Igasugune püüe kehtestada strateegiline tööstuspoliitika vajab strateegilist teavet teaduse, tehnoloogia ja valdkondade arengu kohta. Tuleks uurida uusi viise ja vahendeid, mille abil koguda ja analüüsida olulisi andmeid strateegilise tööstuspoliitika väljatöötamiseks tulevikus.

ELi konkurentsivõime suurendamine sõltuvuse vältimiseks

3.10. Lähiaastatel vajab EL rohe- ja digipöörde vajaduste täitmiseks tohutul hulgal kriitilise tähtsusega ja strateegilisi tooraineid, säilitades samal ajal Euroopa avatud strateegilise autonoomia. Ressursi- ja energiamahukad tööstusharud on olulised materjalide ja toodete tarnijad, toetades rohepööret teistes majandussektorites, kuid nad on samal ajal ka taastuvenergia ja nende toodetavate keskkonnasäästlike toodete tarbijad. Seepärast on stabiilsed tarned hädavajalikud. Lisaks tuleks erilist tähelepanu pöörata ka tootmisahela järgmise etapi toodetele, mis on ELi majanduse CO₂ heite vähendamisel strateegilise ja keskse tähtsusega.

3.11. EL ja Teadusuuringute Ühiskeskus on mitmes uuringus kindlaks määranud tooted ja tehnoloogiad, mis on CO₂ heite vähendamise püüdluste jaoks üliloolised. Neid tuleks tulevaste ELi poliitikameetmete kujundamisel arvesse võtta (*). ELi tööstus konkureerib kolmandatest riikidest pärit moonutatud impordiga, mis mõnel juhul saab kasu riiklikult reguleeritud energiahindadest ja kasutab märkimisväärseid toetusi. Euroopa energiakriis kujutab endast seega eksistentsiaalset ohtu Euroopa tööstusbaasile.

3.12. ELi kliima- ja tööstuspoliitikat tuleks omavahel ühtlustada, et edendada ELi tööstuse eesmärki vähendada CO₂ heitkoguseid nii Euroopa kui ka maailma tasandil. Seepärast peaks EL jätkama ressursi- ja energiamahukatele tööstusharudele kaitse pakkumist kasvuhoonegaaside heite ülekandumise eest. Võttes arvesse tungivat vajadust edendada tööstusprotsesside elektrifitseerimist, peaks komisjon muutma suuniseid teatavate riigibimeetmete kohta kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise kontekstis pärast 2021. aastat. Tuleks laiendada loetelu sektoritest, mis vastavad elektrihindade kaudu edasikanduvate CO₂ kaudsete kulude hüvitamise tingimustele. Nimelt peaks loetelu kajastama praeguseid kõrgemaid elektrihindu ning hõlmama ka kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohus olevaid sektoreid ja allsektoreid, millel on märkimisväärne elektrifitseerimise potentsiaal.

3.13. Lisaks väljendab komitee heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu määrus, et parandada liidu elektrituru korraldust, millega tagatakse põhilised energiatarned reguleeritud ja stabiilsete hindadega.

3.14. Lisaks tuleb märkida, et nullnetotööstuse määrus ja roheline kokkuleppe tööstuspoliitika eksisteerivad praegu vaid paberil ning need tuleb alles muuta poliitilisteks meetmeteks. Lisaks peaks EL investeerima vahendeid sellesse, et luua liikmesriikides vajalik institutsiooniline ja haldussuutlikkus, et tulla toime netonullheite ülemineku juhtimisega ja roheliste turgude loomisega.

4. Keskkonnahoidlikud turud ja ELi tõhusa tööstuspoliitika omadused

4.1. Vaevanõudev CO₂ heite vähendamise teekond CO₂-neutraalsuse suunas hõlmab Euroopa tööstuse radikaalset ümberkujundamist ning nõuab tootmisvõimsuse suurendamist ja tehnoloogia arendamist. Peamiselt toimub see investeeringute suurendamise ja keskkonnasäästlike toodete jaoks turgude loomise kaudu (põhineb CO₂ jalajälje näitajal).

(*) Vt Carrara, S. et al., „Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/386650, JRC132889.

4.2. Vähendatud CO₂ heitega tööstustootmine võib sattuda ebasoodsasse konkurentsiolekorda võrreldes tavapärase CO₂-mahuka tööstustootmisega. Selle põhjuseks on suuremad riskid uute tehnoloogiate rakendamisel, suuremad tegevuskulud ja suuremad tootmiskulud. Poliitikakujundajatel on mitmeid võimalusi sekkumiseks kas CO₂ heite pakkumise või nõudluse poolel. Pakkumise poolel võiks see hõlmata heitkogustega kauplemise süsteemi ja süsiniku piirimeedet, samuti avaliku sektori toetust investeeringutele, innovatsioonile, teadus- ja arendustegevusele ning sisendenergiale. Nõudluse poole meetmed võivad keskenduda keskkonnahoidlikele riigihangetele, eelkõige andes teavet keskkonnasõbralike toodete kohta.

Nõudluse poole meetmed

4.3. Vähesed heitega tööstustoodete turustamisel esineb süsteemseid takistusi. ELi tööstuse keskkonnahoidlikumaks muutmine peaks käima käsikäes tõhusate teadlikkuse suurendamise kampaaniatega, toodanguetuste ja muude sarnaste meetmetega, et tagada nõudluse sujuv kasv keskkonnasäästlike toodete järele.

4.4. Märkimisväärne osa tööstuse väärtusahelatest asub praegu välismaal, mille tulemuseks on Euroopa majanduse ja ühiskonna märgatavad nõrkused. Seepärast peaks EL kõigis üleilmsetes väärtusahelates edendama toodetes Euroopa sisendi kasutamist. Riigihanked peaksid soodustama ELi pärit komponentidest valmistatud kaupade kasutamist. Avaliku sektori asutused peavad andma pakkumuse kestlikkuse ja vastupidavuse aspektile väärtuse, mis moodustab 15–30 % lepingu sõlmimise kriteeriumidest. See läheb kaugemale pelgast (madala) hinna kriteeriumist ja on kooskõlas majanduslikult soodsaima pakkumuse põhimõttega. See peaks kaasa tooma siduvama lähenemisviisi kestlikkusele ja majanduslikult soodsaimatele pakkumustele.

Riigihangete keskkonnahoidlikumaks muutmine

4.5. Ressursi- ja energiamahukate tööstusharude CO₂ heite vähendamise eesmärgid saaksid kasu riigihangete keskkonnahoidlikumaks muutmisest, sest riigihanked ei ole veel teinud suuri edusamme CO₂ heite valdkonnas. See võib olla ka võimalus luua turge keskkonnasäästlikele toodetele. ELi taksonoomiat,⁽⁵⁾ mis loodi kestlike investeeringute toetamiseks, määratledes tööstuse tasandil selged kriteeriumid selle kohta, mida peetakse keskkonnahoidlikuks tegevuseks, võib kasutada ka riigihangetes, teadus- ja arendustegevuses, innovatsioonis ja investeerimisotsuste tegemisel.

Pakkumise poole meetmed

4.6. Puhta tehnoloogia tootmismudelite jaoks sobivad õigusraamistiku tingimused tagaksid kogu CO₂ heite vähendamise poliitika edukuse ning täiendaksid ELi kliimaneutraalsuse eesmärgi praktikas ja kõigil tasanditel.

4.7. ELi tööstuse, eelkõige ressursi- ja energiamahukate tööstusharude konkurentsivõime jaoks on oluline ka selliste pikaajaliste mehhanismide kasutuselevõtt, millega hõlbustatakse vähese CO₂ heitega elektri ja energia tootmist, kättesaadavust ja tarbimist ülemaailmselt konkurentsivõimeliste hindadega. On vaja selget ja täpset raamistikku rohelise ja roosa vesiniku kulude poolest konkurentsivõimelise tootmise jaoks ning mehhanisme, mis toetaksid vesinikutaristu arendamist ning töötajate ümber- ja täiendusõpet vesinikupõhistes tööstusharudes.

4.8. Komisjoni esitatud Euroopa kriitiliste toorainete määruse⁽⁶⁾ ettepaneku osas leiab komitee, et praeguseid kriitilise tähtsusega toorainete ja strateegiliste toorainete loetelusid tuleks täiendada. Loeteludesse tuleks lisada materjalid, mis on olulised rohe- ja digipöörde jaoks ning võivad tulevikus muutuda kriitiliseks ja strateegiliseks (nt alumiinium, rauasulamid, sünteetiline grafiit, hõbe), ning teised, tarbimisjärgsed toorained (nt vanametall).

Kaubanduspoliitika

4.9. Ühtegi neist eesmärkidest ei saavutata ilma ülemaailmsete võrdsete võimalusteta, mille tagavad hästi läbimõeldud kaubanduspoliitika ja tugevad kaubanduse kaitsemeetmed, et kaitsta ELi tööstust kolmandatest riikidest lähtuva ebaausa konkurentsi ja dumpingu eest. EL peaks seadma eesmärgiks tagada kaubanduse kaitsemeetmete kiirem rakendamine, korraldada kiiremini ja tõhusamalt uurimisi ning võimaldada ajutiste meetmete ulatuslikumat rakendamist.

⁽⁵⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi taksonoomia, äriühingute kestlikkusaruandlus, kestlikkuseelised ja usaldussuhtest tulenevad kohustused: rahandus ja Euroopa roheline kokkulepe“ (ELT C 517, 22.12.2021, lk 72).

⁽⁶⁾ COM(2023) 160.

4.10. Süsiniku piirimeetme kehtestamise eesmärk on peatada kasvuhoonegaaside heite ülekandumist ja stimuleerida ülemaailmset CO₂ heite vähendamist. EL peaks võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et süsiniku piirimeetmega ei kaasneks kasvuhoonegaaside heite suurenemist mujal maailmas.

4.11. Komitee soovib komisjonil hinnata süsiniku piirimeetme tõhusust ELis toodetud ja kolmandatesse riikidesse eksporditavate kaupade kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohu vähendamisel. Seda tuleb teha hindamisperioodil enne meetme elluviimist. Kui selles aruandes jõutakse järeldusele, et ELis toodetud kaupade puhul esineb kasvuhoonegaaside heite ülekandumise oht, peaks komisjon esitama seadusandliku ettepaneku nende ohtude käsitlemiseks. Lisaks tuleb üleminekuperioodil uurida mitmesuguseid tugevaid kõrvalehoidmisvastaseid meetmeid ja kohaldada neid seejärel impordi suhtes.

4.12. Turujärelevalvet tuleb tugevdada, et tagada imporditud kaupade vastavus nõuetele, sealhulgas seoses ringlussevõetud materjali kasutamise ja nendes kaupades. EL peaks kaaluma tööstuskaupade impordi ja e-kaubandust käsitlevate ELi õigusnormide ühtlustamist ja tugevdamist, et edendada kestlikke ja õiglaseid tooteid.

Finantseerimine ja investeringud

4.13. Prognoositavuse tagamiseks ja keskkonناسäästlike investeringute ligimeelitamiseks ning rohepöörde ja tööstuse konkurentsivõime toetamiseks peavad ELi õigusnormid olema poliitiliselt sidusad. Vähesed CO₂ heitega tööstusmaterjalide väärtuse täielikuks tunnistamiseks ja tähtsustamiseks ning nendest materjalidest valmistatud toodete nõudluse suurendamiseks on vaja ettevaatlikke turu loomise poliitikavahendeid.

4.14. Samuti on vaja rahastamist teadus- ja arendustegevuse edendamiseks, et EL saaks kestlikkuse valdkonnas liidriks. Riikliku rahastamise taotlemise protsessi lihtsustamine on oluline innovatsiooni kiirendamiseks ja kestlikkuse edendamiseks.

4.15. Lubade andmise menetlusi tuleb käsitleda investeerimis- ja innovatsiooniprojektide kontekstis, mille eesmärk on edendada nii majanduslikku konkurentsivõimet kui ka majanduse keskkonnanahoidlikumaks muutmist. Samuti on vajalik prioriteetsete projektide kindlaksmääramine sellistes valdkondades nagu kaevandamine, rafineerimine ja ringlussevõtt, et parandada ELi tööstuse varustuskindlust. Kiirendatud loamenetlused riiklikul tasandil ja lihtsam juurdepääs rahastamisele on otsustava tähtsusega, et tagada nendes väärtusahelates strateegiline autonoomia. Selle protsessi käigus on oluline säilitada ELi ühtsel turul võrdsed tingimused. Uued riiklike toetuste andmise võimalused ajutise kriisiraamistiku raames annavad eelise rikkamatele liikmesriikidele, kus on näha, et võetakse rohkem riiklikke rahastamismeetmeid.

Ringmajandus

4.16. Ringluse edendamiseks peaks EL keskenduma kogumise, sortimise ja ringlussevõtu tehnoloogiate ja rajatiste toetamisele. Seejuures võiks ringmajandus olla vahend, mille abil vähendada CO₂ heidet ja suurendada nõudlust ringlussevõetud toodete järele, luues viimaste jaoks turud. Kahjuks takistavad õigusaktid ise jäätmete ringlussevõttu. Ringlussevõtu edendamiseks on vaja teha lihtsustusi.

Brüssel, 13. detsember 2023

*Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president*

Oliver RÖPKE